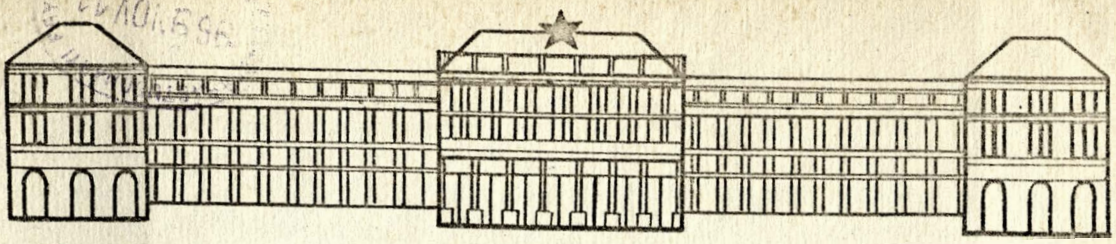
Folyóirat

EGYETEMI TÁJÉKOZTATÓ

1969/70-es tanév

3. szám

1969 október 28

Felelős : Boér Andrásné

REKTORI UTASITÁS

3/1969/7o. sz. rektori utasitás

az államvizsga lebonyolitásáról és a zárószakdolgozatok kezeléséről.

Az 1968/69. tanévben végzett hallgatóink számára első izben bevezetett és eddig lefolytatott zárószakdolgozat védését magában foglaló államvizsgák tapasztalatai alapján, továbbá a Müvelődésügyi Minisztérium által jóváhagyott tanulmányi és vizsgaszabályzatunk figyelembevételével szükségessé vált a 4/1968/69.sz. szakmai gyakorlatokról és zárószakdolgozatról szóló rektori utasitás kiegészitése. /Egyetemi Tájékoztató 3.sz. 1968.november./ A 4/1968/69.sz. rektori utasitásban és eddig máshol is általánosan használt "államvizsga III.szigorlat" kifejezés a jövőben "államvizsga"-ként értelmezendő.

1./ Az idei tanévtől kezdve a záró szakmai gyakorlat megkezdésével egyidejüleg a hallgatónak át kell adni /két példányban/ azt az egy lapos nyomtatványt, amely részint a szakdolgozattal kapcsolatos feladatot és egyéb adatokat tartalmazza, másrészt a gyakorlat ideje alatt konzultációk bejegyzésére szolgál. /Mintaként ide csatolt 1.számu melléklet./ Ezt a hallgató köteles a benyujtott szakdolgozat első két példányának belső fedőlapjaként a szakdolgozathoz - bekötve /füzve/ - csatolni.

2./ A következőkben az államvizsga-zárószakdolgozat birálatát az opponensek erre a célra szolgáló nyomtatványra irják /mintaként ide csatolt 2.sz. melléklet/. A birálatot géppel irva négy példányban kell benyujtani. Az első példányt az államvizsga jegyzőkönyvhöz, a második és harmadik másolatot a dolgozat egy-egy példányához kell csatolni, a negyedik másolatot pedig - amelyen a dolgozat osztályzata és a jelöltnek feltenni javasolt kérdések, valamint a biráló egyéb javaslatai rovatokat nem szabad kitölteni! - a jelölt rendelkezésére kell bocsátani a védés

időpontjának kitüzésekor, de legalább az államvizsgát megelőzően 8 nappal.

3./ Az államvizsga jegyzőkönyvet ezután az ujtipusu államvizsga követelményeknek megfelelő nyomtatványon kell vezetni. /Mintaként ide csatolt 3.sz. melléklet./ Felhivom az államvizsgáztatásban résztvevők, de elsősorban az államvizsga bizottságok elnökeinek és az Igazgatási Titkárság dolgozóinak a figyelmét a jegyzőkönyv valamennyi rovatának hiánytalan kitöltésére. Hiányosan vezetett államvizsga jegyzőkönyvet a tanulmányi ügyintézők /dékáni hivatalok, illetve Igazgatási Titkárság ezzel megbizott dolgozói/ a vizsgabizottságoktól nem vehetnek át.

4./ Az ismétlő-államvizsgákhoz az Igazgatási Titkárság köteles az államvizsga bizottság rendelkezésére bocsátani a hallgató előző összes államvizsga-kisérletei alkalmával felvett jegyzőkönyvet is. Enélkül a bizottság az ismétlő államvizsgát nem folytathatja le. Ismételt államvizsga után az összes jegyzőkönyv együtt /összekapcsolva/ őrzendő az Igazgatási Titkárság irattárában. Mind a rendes, mind az ismételt államvizsga esetén a dolgozatokon és birálatain, valamint a jegyzőkönyv vezetésére szolgáló nyomtatványon kivül a bizottság rendelkezésére kell bocsátani a hallgató szabályosan lezárt indexét és teljes személyi anyagát.

5./ Az index "államvizsgával kapcsolatos bejegyzések"rovatába az abszolutóriumot megszerzett és államvizsgára bocsátott hallgatónál az államvizsga megkezdésének tényét és idejét /minden kisérletét/ erre rendszeresitett egységes formában az Igazgatási Titkárságnak a vizsga megkezdése előtt be kell jegyezni.

Ugyancsak egységes formában kell az indexben feltüntetni a "szigorlati bejegyzések" rovatban a hallgató által tanulmányai során letett valamennyi szigorlatát és annak minősitését.

6./ Az oklevél minősitését az államvizsgának háromszoros sulyal számitott eredményéből, valamint a tanterv által meghatározott szigorlatok eredményeiből számitott átlaga alapján kell megállapitani. Ezt az Államvizsga Bizottság számára technikailag az Igazgatási Titkárság készíti elő.

7./ Az ismételt államvizsga-dijat az MM. 171/1966. /M.K.23./ számu utasitása alapján az Igazgatási Titkárságnak a következőképpen kell megállapitania.

a./ A csak szóbeli vizsga első megismétlésekor: 2oo Ft

b./ A teljes államvizsga első megismétlésekor: 4oo Ft

c./ A másodszor ismételt államvizsga esetén fenti dijak kétszeresét, és a kivételes rektori engedéllyel harmadszor ismételt államvizsga esetén a dijak háromszorosát kell fizettetni a jelölttel.

A kitüzött vizsgán a jelölt önhibájából való meg nem jelenése: elégtelen vizsgának számit.

8./ Az államvizsgán jelesre /5/ minősitett hallgatók zárószakdolgozatai közül a legkiválóbbakra nézve az államvizsga bizottság /a jegyzőkönyv erre alkalmas rovatában/ javaslatot tehet:

a./ A szakdolgozat öt éven tul történő megőrzésére. A javaslatról a szaktanszék-vezető dönt.

Az öt éven tul megőrzendő dolgozatok első példányát /a védést követően azonnal/ az Egyetem Központi Könyvtárában kell elhelyezni.

b./ A szakdolgozatnak /vagy egyes részleteinek/ az Egyetem kiadványában való közzétételére. A javaslatról a tudományos rektorhelyettes dönt.

c./ A szakdolgozat egyetemi doktori értekezésként való elfogadására, miszerint a jelölt egy éven belül ujabb disszertáció benyujtása nélkül doktori szigorlatra bocsátható. Erről a

javaslatról a Kari Tanácsnak kell döntenie. A döntés előtt a disszertációnak javasolt dolgozatot a Tanács által kiküldött ujabb két birálónak kell véleményeznie. A két biráló közül legfeljebb az egyik lehet olyan személy, aki a dolgozat korábbi opponense is volt, vagy a jelölt államvizsga bizottságában részt vett.

A döntésben fentiek szerint illetékes szervet a bizottság pozitiv javaslatáról az Igazgatási Titkárság az államvizsgát követő 3 napon belül irásban értesiti.

9./ Az államvizsga bizottság elnöke az államvizsgaeredmény közlésekor az érdemjeggyel együtt a jegyzőkönyvben rögzitett 5-6 mondatos szöveges értékelést is ismertetni tartozik a jelölttel. Ha a 8. pontban szereplő javaslatokat, vagy azok valamelyikét illetően a bizottság állásfoglalása egyhangulag pozitiv, akkor azt /azokat/ is közölni kell. /Ellenkező esetben azokról nem kell szólni./ A jelölt ennek alapján fordulhat irásbeli kéréssel - a szabályozott módon és 30 napon belül - az Egyetem illetékes szervéhez a 8/b. és c., szerinti javaslat érvényesitése tárgyában. A Kari Tanács, illetve a Tudományos rektorhelyettes csak a hallgató beérkezett kérése után foglalkozik a bizottság javaslata feletti döntéssel.

10./ Valamennyi államvizsgázó elfogadott zárószakdolgozatának az első példányát, /a 8.pontban szereplők esetében a második példányát/ az Egyetem Igazgatási Titkárságának irattárában a benyujtástól számitott öt évig meg kell őrizni. Ezenkivül a tanszékek a hozzájuk benyujtott dolgozatok közül tetszés szerint megőrizhetnek egy-egy példányt. A jelölt kérésére a dolgozat harmadik példánya visszaadható.

11./ Az 1968/69. tanévben végzett, már államvizsgázott és jelesre minősitett jelöltek dolgozatával kapcsolatban jelen utasitás

az összes többi már államvizsgázott jelölt dolgozataira nézve a 1o.pontban foglaltakat visszamenő hatállyal kell érvényesiteni. Az érdekelt tanszékvezetők folyó év december 15-ig irásban közöljék az Igazgatási Titkárság vezetőjével, hogy van-e az eddig államvizsgázottak között olyan jelölt, akire a 8. pont valamely vonatkozását alkalmazni javasolják. A javaslatokat az Igazgatási Titkárság a döntésben illetékes egyetemi szervhez december 2o-ig juttassa el, és egyidejüleg értesitse az érintett hallgatókat kérelmük lehetőségéről és benyujtásának módjáról. A 1o. pontban foglaltak visszamenő hatályu érvényesitéséről szintén az Igazgatási Titkárság gondoskodjék.

12./ Jelen utasitásom mellékleteként szereplő nyomtatványok nyomdai előállitásáról és beszereztetéséről megfelelő példányban az Igazgatási Titkárság - első izben folyó év december 31-ig, ezt követően folyamatosan - tartozik gondoskodni.

- . -

Az utasitás be nem tartása fegyelmi eljárást von maga után.

Budapest, 1969. október 2o.

3 db. melléklet!

Dr. Bedő Gyula s.k.
oktatási rektorhelyettes

Minta! A 3/1969/7o.sz. rektori utasitás
1.sz. melléklete

MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

ÁLLAMVIZSGA SZAKDOLGOZAT [x]

_____ nevü _____ szakos
_____ szakágazatos közgazdász-jelölt feladata /záró szakdolgozatának cime/: _____
_____

A vállalat /intézmény/[xx] megnevezése: _____
_____

cime: _____

A szakdolgozatot a _____ tanszékhez kell benyujtani, legkésőbb 19_____-ig.

A vállalati /intézményi/ konzulens neve: _____

A tanszéki konzulens neve: _____

A dolgozat birálóinak neve: munkahelyének cime:

1. _____ _____

2. _____ _____

---

[x] Ezt az oldalt gépirással, két példányban az Igazgatási Titkárság tölti ki.

[xx] Ahol a jelölt a záró szakmai gyakorlatot folytatja.

./.

A konzultációk [x]

időpontja			tárgya /észrevételek/	A konzulens aláírása
év	hó	nap		

A vállalati /intézményi/ és tanszéki konzulens esetleges megjegyzései, véleménye a jelölt szakszemináriumi, záró szakmai gyakorlati munkájáról és dolgozatáról:

_____ 19_____ _____ 19 _____

_____ _____

a vállalati /intézményi/ konzulens aláírása

a tanszéki konzulens aláírása

[x] Ezt az oldalt gépirással v. tintával a tanszéki, ill. a vállalati /intézményi/ konzulens tölti ki két példányban.

Minta!

A 3/1969/7o.sz. rektori utasitás
2.sz. melléklete

MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

AZ ÁLLAMVIZSGA ZÁRÓSZAKDOLGOZAT BIRÁLATA [x]

A jelölt neve: _____

szakja: _____ szakágazata: _____

A dolgozat cime: _____

_____

benyujtásának időpontja: 19_____

A dolgozat birálóinak neve: munkahelyének cime:

1. _____ _____

2. _____ _____

A dolgozat szöveges értékelése /birálata/:

---

[x] Géppel, 4 példányban töltendő ki!

Osztályzat[x] /betüvel/: _____ /számmal/: _____

Jeles dolgozat esetén a biráló a dolgozat[x]:

a/ 5 éven tuli megőrzését . . . . . .: javasolja-nem javasolja[xx]

b/ egyetemi kiadványban való közlését . .: javasolja-nem javasolja[xx]

c/ egyetemi doktori értekezésként való elfogadását . . . . . .: javasolja-nem javasolja[xx]

A jelöltnek feltenni javasolt kérdések:[x]

Budapest, 19_____

_____

a biráló aláírása

---

[x] A negyedik példányon üresen hagyandó!

[xx] A megfelelő rész aláhuzandó!

Minta!

A 3/1969/7o.sz. rektori utasitás
3.sz. melléklete

MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

. . . . . tagozat
. . . . . kar
. . . . . szak
. . . . . szakágazat

. . . számu

ÁLLAMVIZSGA JEGYZŐKÖNYV

Felvétetett az Állami Vizsgáztató Bizottság előtt 19___ évi _____hó ____ napján megtartott államvizsgán. Az államvizsgán megjelent

/név/_____ hallgató
/szül.év, hely/_____
/anyja neve/ _____

Jelen vannak:

Az Állami Vizsgáztató Bizottság elnöke: _____
Az Állami Vizsgáztató Bizottság tagjai:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Meghivott vizsgáztatók:

1. _____
2. _____

Az egyetemi szervek vagy minisztériumok képviselői:

_____
_____

A zárószakdolgozat cime: _____
_____

A beadás kelte: _____
A zárószakdolgozatért felelős tanszék: _____
A zárószakdolgozat birálói: 1. _____
2. _____

Az 1. biráló által javasolt osztályzat /betüvel/:_____ /számmal/:_
A 2. " " " " " _____ " _

Az egyik biráló által elégtelenre osztályzott dolgozatot irt jelölt államvizsgára bocsátható - nem bocsátható.

_____
dékáni aláirás

Az ÁVB által a zárószakdolgozatra megállapitott osztályzet /betüvel/
/betüvel/: _____ /számmal/: _____

Az ÁVB által feltett kérdések:

A jelölt válaszaira adott osztályzat
/betüvel/:_____ /számmal/: _____

Az államvizsga /dolgozat és szóbeli vizsga/ összesitett osztályzata:
/betüvel/:_____ /számmal/:_____

Az államvizsga-osztályzat szöveges indoklása: /A jelölttel eredményhirdetéskor szó szerint ismertetendő./

A tanulmányok során tett szigorlatok

	tárgyainak megnevezése	éve	osztályzata betüvel	osztályzata számmal
1/				
2/				
3/				
4/				
5/				
6/				
7/				
8/	Az államvizsga összesitett osztályzata háromszoros sullyal:			
	Együtt:			
Az oklevél minősitése:[x]		=		

2,5o-ig: elégséges; 2,51-3,5o: közepes; 3,51-4,5o: jó, 4,51-499-ig jeles; 5,oo érdemjegynél kitünő minősités adható. Elégtelen államvizsga esetén nem minősithető!

[x] Az "Együtt" osztva a szigorlatok száma + 3-mal.

Az ÁVB _____ igen _____ nem szavazat alapján megállapitja, hogy

_____ jelölt, aki a _____ szak

_____ szakágazat hallgatója volt

- [_____] minősitéssel közgazdasági oklevelet szerzett;
- az államvizsga-követelményeknek nem tett eleget, ezért:

  a/ teljes államvizsgájának ismétlésére;

  b/ az államvizsga szóbeli részének ismétlésére utasitja.

Az ÁVB, illetve egyes tagjainak esetleges észrevételei, javaslata:

1/ Az ÁVB a zárószakdolgozat 5 éven tuli megőrzését: javasolja - nem javasolja;

2/ Az ÁVB a zárószakdolgozat /vagy részletének/ közzétételét: javasolja - nem javasolja;

3/ Az ÁVB a zárószakdolgozatot egyetemi dokgoti disszertációként való elfogadásra: javasolja - nem javasolja.

4/ _____ ÁVB-tag esetleges különvéleménye:

Kmf.

_____
az ÁVB elnöke

_____ _____
az ÁVB tagja az ÁVB tagja

_____ _____
az ÁVB tagja az ÁVB tagja

_____ _____
vizsgáztató vizsgáztató

_____ _____
vizsgáztató jegyzőkönyvvezető

Módszertani tájékoztató-ajánlás

a végző hallgatók zárószakdolgozatának előkészitéséhez és az államvizsga lebonyolitásához

A hallgatók szakszemináriumi munkáját, szakmai gyakorlatait, a záró-szakdolgozat elkészitését és az államvizsga rendjét a tanterv, az ide vonatkozó szabályzatok és rektori utasitások részletesen szabályozzák.

Az Egyetem oktatási és nevelési célkitüzéseinek, valamint a fenti dokumentumok szellemének egységes értelmezése és alkalmazása érdekében a Rektori Tanács e tárgyban folytatott vitája alapján szükségesnek tartjuk e módszertani tájékoztató-ajánlás közreadását, ezzel is elősegitve az oktatáshatékonyság növelését és a racionális munkaszervezést.

I.

A szakszeminárium, a szakszemináriumi dolgozat, a szakmai gyakorlatok, valamint a záró szakdolgozat és az államvizsga szoros oktatási egységet képeznek. Oktató-nevelő munkánknak e sokrétü mozzanatát nem szabad elválasztani képzésünk többi területétől sem.

A szakszeminárium, a termelési gyakorlatok és a záró szakdolgozat készités alapvető célkitüzése, hogy hallgatóink már az egyetemi tanulmányaik során

- betekintést nyerjenek a gyakorlati munka sajátosságaiba;
- megismerkedjenek az önálló kutatómunka alapjaival;
- az Egyetemen szerzett elméleti ismeretanyagot helyesen kapcsolják egybe a gyakorlat igényeivel, esetleges továbbfejlesztésével;
- vitaképesek legyenek;
- gondolataikat irásban és szóban kulturált szakszerüséggel adják elő; és mindezek alapján

- olyan közgazdasági intelligenciára tegyenek szert, amely a gyakorlatban gyorsan és konvertálhatóan használható.

Fontos feladat a végzős hallgatók közgazdasági intelligenciájának helyesen megalapozott mérése és értékelése. A tudás felmérésében ez idő szerint mindig jelentős szerepet játszanak a különféle szubjektiv mozzanatok. Ezeket a tudásfelmérés jelenlegi szinvonalán, módszertani felkészültségünkkel és eszközeinkkel teljes mértékben nem is tudjuk kiküszöbölni. Oda kell azonban hatni, hogy az objektiv tényezők előtérbe kerülésével az értékelés szubjektiv hatásait mind jobban korlátozzuk. A tudásfelmérés objektivitása csak abban az esetben közelithető meg, ha a jelölt közgazdasági és politikai felkészültségét sokoldaluan, az egyes nézetek, szemléleti módok összefüggéseiben szintetizálva vizsgáljuk meg.

Egyetemünk uj képzési rendszere nemcsak az Egyetemen szerzett tudás gyors konvertálását segiti elő, hanem módot nyujt arra is, hogy hallgatóink a képességüknek, érdeklődési körüknek legjobban megfelelő területeken specializálják magukat. Eredményeink e téren rövid idejü tapasztalatunk ellenére is biztatóak.

Uj képzési rendszerünk minden tanszéknek lehetőséget biztosit, hogy a közgazdaságtudomány különböző területeit, azok problematikáját hallgatói előtt sokoldaluan feltárja és a hallgatók érdeklődését meghatározott irányba terelje, konkrét témakörökre koncentrálja. Nagyon fontos, hogy az érdeklődésfelkeltés ne ötletszerüen, hanem a népgazdaság perspektivikus fejlesztési célkitüzéseinek megfelelően történjék. Az egyes kutatási területek, záró szakdolgozati témák kijelölésekor tanszékeink hallgatóink részére csak olyan feladatokat adhatnak, amelyek gondozásával az adott tanszék, illetve szervezésében valamely társtanszék képes foglalkozni és ugyanakkor a témák legyenek összhangban a népgazdaság alapvető makro- és mikroökonómiai célkitüzéseivel is.

A szakszeminárium tárgykörének és ezen belül az egyes hallgatók konkrét témáinak meghatározása sokoldalu, elmélyült megfontolást igényel.

Nemcsak a tanszékek jelenlegi teherbiróképességére, hanem jövőbeli alakulására és a tanszéken, illetve Egyetemen kivüli lehetőségekre is tekintettel kell lenni. Célszerü elkerülni a tanszéki erőknek egyes tanszékeinken ez idő szerint tapasztalható, 10-15 féle szakszemináriumi témacsoporttal való szétforgácsoltságát. Helyes, ha a szakszemináriumok tárgykörének kialakitásakor és a hallgatók részére a tanulmányozandó, feldolgozandó konkrét témák kijelölésekor a tanszék elsősorban saját kutatási feladataira van tekintettel és a tudományos teendőivel azt összekapcsolja. Ezáltal természetesebb módon oldható meg a hallgatók fokozottabb bevonása a tanszéki kutatómunkába és ugyanakkor takarékoskodnánk az oktatási kapacitásunkkal is. Ezt azonban nem értelmezhetjük végletesen és nem szabad egyoldaluan felfogni. A tanszéki kutatómunkával a hallgatók önálló munkája csak akkor kapcsolható össze, ha az Egyetem képzési célkitüzéseinek és a hallgatók felkészültségének megfelel. Továbbá, ha az ahhoz szükséges más nélkülözhetetlen feltételek is adottak. A hallgatók kutatási /szakszemináriumi, szakmai gyakorlati/ témájának meghatározásakor pl. igen fontos, hogy az alkalmas legyen a záró szakdolgozat témájának kialakitására is. Szem előtt kell tartani azt is, hogy a kijelölt témakörre van-e megfelelő, a téma feldolgozásának elkezdéséhez szükséges alapvető, a munka közvetlen kiindulópontját jelenthető szakirodalom; arra a témakörre tudunk-e biztositani 6 hetes, illetve 12 hetes szakmai gyakorlatot, rendelkezésre áll-e a tanszéken /és a vállalatnál, intézménynél/ megfelelő konzultáns, illetve belső vagy meghivott szakszeminárium-vezető stb.

Célszerünek tartjuk, ha az egyes tanszékek már a szakszemináriumok megindítása előtt a hallgatok figyelmét felhivják a meghirdetendő szakszemináriumi témacsoportokra, és azon belül egyes témakörökre. Ez történhet közös foglalkozásokon /előadások, szeminárium/, a KÖZGAZDÁSZ utján, kollégiumi összejöveteleken, üzemlátogatásokon stb. keresztül.

Nagyon fontos a hallgatók jó kiválogatása az egyes szakszemináriumokra. Nem szabad annak megtörténnie, hogy a hallgató szakszemináriumát kényelmi szempontok alapján válassza meg /pl. azt, amelyben könnyebben kap aláirást/. Mielőtt a tanszék dönt a hallgató szakszemináriumi jelentkezésének elfogadásában, feltétlen vizsgálja meg, hogy a hallgató alkalmas-e arra a szakszemináriumra vagy sem. Ennek eldöntésére legalkalmasabb forma az egyéni konzultáció, kiegészitve a hallgató eddigi tanulmányi eredményeinek elemzésével és a volt szeminárium vezetőitől információk szerzésével. Az is kivánatos, hogy azon hallgatókra nézve, akik nem szakvezető tanszékükre jelentkeznek szakszemináriumra, a fogadó tanszék konzultáljon a szakvezető tanszékekkel, hogy a hallgató jelentkezése szakmailag kellően megalapozott-e, s csak azután történjen döntés a szakszemináriumra való felvételről. /Közbevetőleg megjegyezzük: célirányos volna, ha az egyes szakszemináriumok hallgatóinak létszámát csökkentenénk /6-8 fő/ és a szemináriumvezetők - esetleg a KISZ bevonásával - félévenként hallgatóik aktivitásáról, szakmai érdeklődéséről néhány soros emlékeztetőt, feljegyzést készitenének, amelyet az alsó 2 éven készülő jellemzésekkel együtt az Igazgatási Titkárságon a hallgató személyi anyagai közt kellene megőrizni. E feljegyzések nemcsak a hallgató tanulmányai során mint pl. szakositás, szakszeminárium, ösztöndij, egyéb kedvezmények stb. eldöntésnél volnának hasznosak, hanem hathatós segitséget nyujtanának a végzős hallgatók jellemzéséhez és munkába helyezéséhez is./

A szakszemináriumokon a hallgatók nemcsak a témakörök feldolgozásához szükséges szakmai segitséget kapják meg, hanem a szakmai munka során meg kell tanitani őket az önálló kutatómunka alapvető módszereire is.

A szakszeminárium hallgatói összetétele és a szemináriumvezető személye a záró szakdolgozat benyujtásáig lehetőleg ne változzék. Az a kivánatos, hogy a szakszemináriúm-vezető legyen hallgatói 6 hetes és 12 hetes szakmai gyakorlatának tartalmi irányitója,

tanszéki instruktora, valamint a záró szakmai dolgozat /diplomamunka/ tanszéki konzulense is. Nem célszerü megváltoztatni közben a hallgató kutatási témáját sem. Erre csak nagyon indokolt esetekben kerülhet sor. /Pl. ha a téma a hallgató képességeit meghaladja, vagy nem áll kellő feldolgozandó anyag rendelkezésére, nem tudunk megfelelő szakmai gyakorlatot biztositani./

A tanszékek, illetve szakszeminárium-vezetők az egyes szakszemináriumrókról és a hozzá kapcsolódó szakmai gyakorlatokról feltétlenül vezessenek irásos dokumentációt, amely az alábbi főbb adatokat tartalmazhatja:

1. a szakszeminárium programját;
2. a kijelölt témaköröket hallgatók szerint;
3. a szakmai gyakorlatokon végzendő konkrét feladatokat;
4. a hallgatók szakszemináriumi munkájának féléves értékelését /a hallgató mely területeken mutatott fel átlagosnál jobb vagy gyengébb eredményeket/;
5. a szakmai gyakorlatra kijelölt üzemeket, intézményeket, a hallgatónkénti bontásban;
6. az üzemi instruktorok által készitett szakmai jellemzéseket;
7. a tanszéki konzulens értékelését a hallgató szakmai gyakorlatáról;
8. a hallgatónak megadott szakirodalmat stb.

A szakszemináriumokról és a szakmai gyakorlatokról vezetett tanszéki dokumentáció hathatós segitséget nyujt a hallgatók záró szakdolgozatának értékeléséhez, valamint az államvizsga tartalmi előkészitéséhez. Igaz ugyan, hogy ez bizonyos adminisztrativ többletmunkát igényel, azonban a hallgató fejlődésének nyomon kiséréséhez szükséges és felkészültségének reális mérését nagyban elősegiti, megkönnyiti.

Minthogy ajánlásunknak nem célja a szakszemináriumok, valamint a termelési gyakorlatok módszereinek részletes nyujtása, eddig inkább csak azokra a főbb módszertani és szervezési kérdésekre kivántunk

rámutatni, amelyeket a záró szakdolgozat és az államvizsga előkészitése érdekében alapvetően szükségesnek tartunk.

II.

Az 1968/69 tanévben végzett hallgatóink zöme szakmai gyakorlatát és szakdolgozatát befejezte. Ezért ajánlásunkat - ezen első tapasztalatokkal együtt - főleg a következő évfolyamokra nézve hasznosithatjuk.

Feltételezzük, hogy tanszékeink körültekintően jelölték ki a szükséges feladatokat; nagy gondot forditottak a szakszemináriumok és a szakmai gyakorlatok előkészitésére, ellenőrzésére; és a záró szakdolgozatok elkészitésének segitésére; valamint az államvizsgák /védések/ lebonyolitására. Ahol ez nem kellő alapossággal történt meg, a jövőben feltétlen érvényesiteni kell a körültekintő, szervezett munkát.

Helyes volna, ha a szakmai gyakorlatok tanszéki instruktorai, konzulensei mind a hallgatóknak, mind a vállalati /intézményi/ instruktoroknak, konzulenseknek vázolnák a diplomamunkával kapcsolatos főbb követelményeket, hogy azokat a hallgatók dolgozatuk végső formába öntésénél figyelembe vehessék. Azokon a tanszékeken, ahol több szakszeminárium müködik, okvetlenül fontos tanszéki szakszeminárium-felelős állitása, aki közvetlenül összefogja, szervezi, koordinálja a szakszemináriumi munkát elejétől végéig /beleértve tehát a 6 és 12 hetes szakmai gyakorlatot és zárószakdolgozat készitést, értékelést, a birálók, illetve az államvizsga bizottságok összetételére vonatkozó javaslatok kialakitását is stb./. Több tanszékünkön más-más oktató felelős a szakszemináriumokért, a szakmai gyakorlatokért és az államvizsga szervezeti előkészitéséért. Ezt a gyakorlatot általában, de különösen kis tanszékeken nem tartjuk szerencsésnek, változtatandónak itéljük és javasoljuk.

A szakmai követelmények ismertetésére nem térünk ki, mert azok témánként eltérőek lehetnek. A záró szakdolgozatok egységes értékelésének megközelithetőségét néhány általános szempont felvetésével kivánjuk elősegiteni.

A záró szakdolgozat értékelésénél a következő főbb szempontokra kell, illetve célszerü figyemmel lenni:

1./ a szakdolgozat a kijelölt témának megfelelően készült-e;

2./ a dolgozat egyes részei fontosságuknak megfelelő sulyozása;

3./ a szakdolgozatban megjelölt feladat megoldásának általános szinvonala, legfontosabb eredményei, a tanultak alkalmazni tudásának tükröződése a dolgozatban;

4./ a szakdolgozat felvet-e uj gondolatokat, s azok a gyakorlatban megvalósithatók-e, vagy csak elméleti jellegüek;

5./ a szakdolgozat leiró vagy elemző jellegü;

6./ mennyire meriti ki a szakdolgozat témáját, milyen gyakorlati tapasztalatokat és irodalmat dolgozott fel;

7./ a szakdolgozat eredményeinek esetleges gyakorlati alkalmazhatóságai és ennek legfontosabb területei;

8./ melyek a kellően ki nem fejtett, vagy a témához tartozó, azonban ki nem dolgozott részek;

9./ az esetleges tárgyi, ill. szakmai, ideológiai, politikai tévedések pontos megállapitása;

lo./ mindezek alapján a jelölt szakdolgozatának témakörében való közgazdasági és irodalmi tájékozottsága;

11./ a dolgozat külalakja /irodalmi hivatkozások, forrásjelölések, forráskritika, előadásmód, szerkezet, stilus, fogalmazás, lényegkiemelés módja, tagolás rendszere stb./;

12./ a jelöltnek a dolgozattal kapcsolatban felteendő és megválaszolandó kérdések;

13./ a dolgozat minősitése szövegesen és osztályzattal.

Ha a hallgató speciális gyakorlati témát dolgoz ki, célszerü, ha az egyik biráló mindig gyakorlati szakember.

Ha a két opponensi vélemény közül az egyik elégtelenre, a másik elfogadásra javasolja a dolgozatot - a rektori utasitás értelmében - a dékán dönt, aki e jogkörét a tanszékvezetőkre ruházhatja át. /A hallgató ezzel szembeni kérésére az ÁVB jogosult döntésre./ Ilyen esetekben helyes, ha a dékán, ill. az ÁVB, az illetékes tanszékvezető véleményének és javaslatának meghallgatásával dönt.

Ugy véljük helyesnek, ha a tanszékvezető, illetve a megbizott államvizsga elnök az opponensi vélemények alapján személyesen is

felülvizsgálja a dolgozatot és azután tesz javaslatot, illetve dönt a szakdolgozat elfogadásáról, vagy elutasitásáról. A rektori utasitás nem terjed ki az olyan esetekre, ha az opponensi értékelések között két fokozat eltérés van, vagy a hallgató szakdolgozata addigi tanulmányi eredményeitől legalább két fokozattal eltér. Ilyen esetekben is javasoljuk a szakdolgozatot az illetékes tanszékvezetőnek, esetleg közvetlenül az államvizsga elnökének előre megküldeni, hogy az utóbbi opponensi vélemények alapján a végső értékelés kialakitásához érdemben, megalapozottan felkészülhessen.

Az államvizsga jellegéből kifolyóan különös körültekintést igényel az államvizsga bizottság személyi összetételének kialakitása. Itt különösen ügyelni kell arra, hogy a rektori utasitás betartásával a bizottságokban azok vegyenek részt, akik az adott szakterületet legjobban ismerik. /Szakitani kell azzal az eddigiekben gyakran előforduló szokásokkal, hogy az államvizsga bizottságokba azokat jelölik ki, akik éppen ráérnek./

Egy bizottságba a hallgatókat aszerint jelöljük ki, hogy azonos, vagy legalábbis rokon témaköröket dolgoztak-e fel. Ezáltal lehetővé válik, hogy az egyes bizottságok elnökeit és tagjait a témakörökhöz értő legjobb belső, esetleg külső szakemberekből válasszuk ki. Ennek érdekében a tanszékek témakörök szerint csoportositsák a hallgatókat /egy bizottságba legfeljebb 6 főt/ és tegyenek javaslatot az illetékes dékánnak a bizottság tagjaira.

A bizottság elnöke széleskörü közgazdasági és politikai ismeretekkel rendelkező olyan professzor, vagy docens legyen, aki a hallgatók által kidolgozott témakörökben többé-kevésbé specialistának is tekinthető. Az egyik bizottsági tagnak a rektori utasitás értelmében valamelyik opponenst kell kijelölni. Előnyös, ha a másik bizottsági tag lehetőleg olyan személy, aki a hallgató szakszemináriumi, szakmai gyakorlati munkáját irányitotta vagy ellenőrizte. Bizonyos esetekben - ha a szakdolgozat megoldása magasabbfoku matematikai felkészültséget igényel - helyes, ha a harmadik tag matematikus.

Az államvizsga bizottság munkájának sikere érdekében fontos annak jó előkészitése. Ha az államvizsga bizottság elnökének és tagjainak kinevezése megtörtént, az érintett tanszékek vezetői az államvizsga bizottságok tagjait hivják össze egy megbeszélésre, amelyen a vizsgáztatás menetét és módszereit egységesen tisztázzák.

A vizsgáztatás tartalmát tekintve ne legyen tételes, alapvetően két területre irányuljon:

a./ a záró szakdolgozat megvédésére;
b./ a hallgató általános közgazdasági intelligenciájának megállapitására.

ad a./

A bizottság mindenekelőtt az opponensek által feltenni javasolt kérdések és a 12 hetes záró szakmai gyakorlat üzemi instruktorának, ill. tanszéki konzulensének irásbeli vagy szóbeli véleménye alapján állitsa össze a jelölt dolgozatával kapcsolatban felteendő konkrét kérdéseket. A kérdések a dolgozat leglényegesebb összefüggéseire, a felhasznált szakirodalomra vonatkozzanak, amelyekből megállapitható legyen, hogy a jelölt önállóan készitette-e el szakdolgozatát és a dolgozatában lefektetett elveket, gyakorlati megállapitásokat meg tudja-e védeni. A dolgozat alapján feltett kérdések kb. olyan mélységüek legyenek, hogy az azokra adott feleletek 15-2o perc alatt kimerithetőek legyenek. A dolgozattal kapcsolatos kérdésekről való beszélgetést a jelölttel elsősorban a bizottság opponens tagja irányitsa.

Az idei, első alkalommal lefolytatott - záró szakdolgozat védést magában foglaló - államvizsga előtt a jelölteknek nem adtuk ki a birálók irásbeli véleményét. Ezt a módszert, mivel első alkalomról van szó, jelenleg nem kifogásoljuk, Ugy véljük azonban, hogy a jövőben szakitani kell e gyakorlattal és más egyetemek tapasztalatai alapján az államvizsga előtt legalább 8 nappal a hallgató rendelkezésére kell bocsátanunk a dolgozat irásbeli birálatait. Igy a jelölt annak ismeretében készülhet a védésre, álláspontjának a bizonyitására szolgáló tényeket, érveket még egyszer átgondolhatja, illetve összegezheti.

Egyes dolgoknak még utánanézhet stb. Kisérletképpen akár már a jelenleg folyó egyes esti-levelező államvizsgáknál is alkalmazhatjuk ezt az eljárást.

ad b./

Az államvizsga másik mozzanata - amely teljesen összeolvadhat az előbbivel - a jelölt szakjának, szakágazatának figyelembevételével közgazdasági intelligenciájának megállapitása. A rektori utasitás értelmében a tanszékeknek a témakörök tematikáját és jellegét 1969. március 3o-ig kellett hallgatóikkal ismertetni. A következő években is a 2. félév elején mindig meg kell ezt tenni, hasznositva az előzőek során szerzett tapasztalatokat.

A vizsgán feladandó témakör összeállitásakor az alábbi főbb szempontokat látjuk szükségesnek figyelembe venni:

1. Az államvizsgával kapcsolatban a hallgatóknak megadott tematikától lényegesen eltérni a bizottságnak nem szabad.

2. A feltett átfogó kérdés lehetőleg a dolgozat témaköréhez kapcsolódjék /pl. ha valaki a nyereségérdekeltségről irt a bányászatban, akkor a feltett kérdés vonatkozhat az anyagi érdekeltség népgazdasági problémáira/.

3. A kérdés alkalmas legyen a jelölt közgazdasági intelligenciájának sokoldalu felmérésére. Az előző példát folytatva: az anyagi érdekeltség politikai gazdaságtani elméleti, pénzügyi, reáljövedelem alakulási, áruellátottsági, költségvetési, tervezési, filozófiai, politikai /pl. ellentmondások és feloldási módjuk, vezetők és beosztottak viszonya, társadalmi csoportok, osztályok, rétegek politikai kapcsolataira való hatása, a demokratizmus és egyszemélyi vezetés kapcsolatait érintő stb./ vonatkozásairól folytathatjuk a beszélgetést a jelölttel.

4. A feltett kérdések megválaszolásában nem szabad a tételes ismeretanyag visszaadására törekedni, hanem inkább az általános jártasság, a pártosság és egzaktság egységét magában foglaló közgazdasági szemléletet, a különböző hatások és ellenhatások összefüggéseinek a feltárását és azokból való következtető képességeket kell megkövetelni.

5. A kérdések itt is kb. 15-2o perc alatt megválaszolhatók legyenek, és az államvizsga egy főre eső átlagos időtartama 1 óra körül mozogjon.

Az államvizsga előtt célszerü, ha a tanszék a hallgató szakszemináriumi, szakmai gyakorlati munkájára vonatkozó főbb jellemző adatokat megszerzi és azokat az államvizsga bizottság tagjaival ismerteti. /Minden információt, ami a hallgató 4 éves munkájának áttekintésére és megitélésére szolgál, az Igazgatási Titkárság, általa egységesen kidolgozott rendszerben kell, hogy rendelkezésre bocsássa az államvizsga jegyzőkönyv-ürlappal egyidejüleg. Az államvizsga bizottság rendelkezésére kell hogy álljon:

1/ a záró szakdolgozat 2 birálati véleménnyel;

2/ a jelölt szabályosan lezárt indexe;

3/ az államvizsga jegyzőkönyv;

4/ a jelölt személyi anyagát tartalmazó tasak, abban külön - időrendi sorrendbe rendezve a hallgatóról egyetemi tanulmányai során irt tanári és mozgalmi szervek jellemzései, a kibocsátó minősitésekkel befejezve; dicsérő, kitüntető, esetleges fegyelmi dokumentumai, valamint egyéb, a hallgató szakmai, politikai és emberi karakterét jellemző különös mozzanatokra vonatkozó információs anyagok.

A vizsgáztatás megkezdése előtt a bizottság hallgatónként tanulmányozza át az opponensi véleményeket, a szakszemináriumvezetők, valamint üzemi instruktorok jellemzéseit, a hallgató eddigi tanulmányi eredményeit, valamint a rá vonatkozó egyéb fenti információs anyagokat és döntsön a jelöltnek feladandó kérdésekről. /Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a bizottság tagjai a jelölt válaszadása során nem tehetnek fel további kapcsolódó, illetve kiegészitő kérdéseket./ Továbbá meg kell állapitani a záró szakdolgozat egységes osztályzatát, amellyel a jelölt a szóbeli vizsgán indul.

Helyes, ha a jelöltnek a szakdolgozattal kapcsolatban adandó kérdés-javaslatot, a bizottság opponens tagja, az annál szélesebbkörü

közgazdasági intelligenciára vonatkozó kérdés-javaslatot pedig az érintett tanszékvezető által kijelölt tagja, illetve elnöke előre elkésziti. Kivánatos, hogy minden bizottsági tag kérdés-javaslattal felkészülve jelenjen meg a vizsgán. A feltéendő alap, inditó kérdések végleges formájáról hallgatónként a vizsga megkezdése előtt a bizottság együtt, az elnök vezetésével döntsön.

A jelölteknek a feltett kérdésekre felkészülési időt lehet biztositani. A hallgató az első témakörben szakdolgozatát használhatja. A felkészülési idő lehetőleg 2o percnél ne legyen hosszabb.

A hallgatók kérdezését egy-egy bizottsági tag irányitsa /pl. a szakdolgozattal közvetlen kapcsolatosakat az opponens tag/. Ugyanakkor azonban a jelölt tudásának sokoldalu felmérésében a bizottság többi tagjai is aktivan vegyenek részt. Valóban a bizottság vizsgáztasson! Biztositani kell, hogy a jelölt gondolatait szabadon kifejthesse. Kiegészitő kérdéseket csak akkor tegyünk fel, ha a hallgató gondolatait már kifejtette, illetőleg, ha láthatóan téves irányban fejtegeti mondanivalóját.

A vizsgáztatás befejezésével az államvizsgát /a záró szakdolgozatban és a szóbelin nyujtott feljesitményt/ az ÁVB minősiti, és ezt szövegesen, valamint egyetlen osztályzatban összesitve kifejezi. Az érdemjegyet tehát az opponensi vélemények és a kapott szóbeli feltételek alapján kell kialakitani. Az érdemjegyek megállapitása ne a kapott részosztályzatok mechanikus átlaga alapján történjen, hanem a jelölt által irásban és szóban tanusitott átlagos felkészültsége, rátermettsége, közgazdasági látóköre együttes értékelése alapján. A végleges osztályzat kialakitása a bizottság tagjainak szavazatával történjen. Vitás esetekben az elnök dönt. Az adott osztályzatot a vizsgabizottság a jegyzőkönyvön 5-6 mondatban szövegesen is indokolja.

A bizottság ezután megállapitja az oklevél minősitését is, amely - az ide vonatkozó szabályzatok szerint - a tanulmányok során /az idegen nyelv kivételével/ tett szigorlatok egyszeres és az államvizsga eredmény háromszoros sulyozással vett összesitett átlagolásával történik.

Végül az ÁVB állást foglal a tekintetben, hogy a jelesen államvizsgát tett jelölt záró szakdolgozatát javasolja-e 5 éven tuli megőrzésre, az egyetemi kiadványokban való közlésre, esetleg egyetemi doktori disszertációként való elfogadásra.

A bizottság által megállapitott érdemjegyet, annak szöveges indoklásával együtt a vizsga végén az elnök ismerteti. A dolgozatra vonatkozó pozitiv értelmü egyhangu bizottsági javaslatot is ismertetni kell, de ellenkező esetben erről nem kell szólni!

Nem tértünk ki a szakmai gyakorlatokra, a záró szakdolgozatokra és az államvizsgázókra vonatkozó rektori utasitás ismertetésére /4/1968-69.sz. rektori utasitás, Tájékoztató 3.sz., 1968.nov./. Célszerünek tartjuk azonban, ha az érintett tanszékvezetők gondoskodnak róla, hogy azt - a 3/1969/7o.sz. ide is kapcsolódó rektori utasitással és a tárgyra vonatkozó egyéb szabályzatokkal együtt - az opponensek és az ÁVB tagjai, különösen ha külső szakemberekről van szó, részletesen megismerjék. Még inkább kivánatos, hogy fenti szabályzatokat és ezt az ajánlást figyelembevéve, a tanszékek egységes államvizsga tajékloztatót készitsenek a vizsgabizottságok, az üzemi és tanszéki konzulensek, valamint a birálók részére.

Budapest, 1969. október 22.

Dr. Bedő Gyula s.k.
oktatási rektorhelyettes